

LBRIS | We know
books

SERIA PĂRINȚI RUȘI

Cartea de față reprezintă o selecție tematică
din volumul *Viața mea în Hristos*,
apărut pentru prima dată la Editura Sophia în 2005.

SFÂNTUL
IOAN DIN KRONSTADT

Despre
bine și rău

În românește de Boris Buzilă

editura
Σοφία

București

în vremea cea rea, ci fii statornic în credință, nădejde și dragoste, asemenea unui mucenic.

Tu, cel ce ai săvârșit toate nedreptățile, să râvnești fierbinte spre a răbda de la oameni toată nedreptatea, așa încât „judecata lui Dumnezeu” (*Romani 2, 3*) să vină asupra ta în viața aceasta. „Căci cu măsura cu care măsoară – Domnului și aproapelui tău – cu aceea ți se va măsura.” (*cf. Matei 7, 2*) Pururea să iei pildă de la Cel mai Drept dintre cei drepți, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care, drept întru toate fiind, a suferit toată nedreptatea de la oameni, căci a fost înălțat pe Cruce și omorât cu moarte rușinoasă.

Pentru ce oare atunci când fierbi de nerăbdare dintr-o pricină de cea mai mică însemnătate și te lași purtat de cea mai mică pornire a inimii către nerăbdare, ai și păcătuit și ți-ai și primit pedeapsa în lăuntru tău? Și pentru ce oare, tot așa, orice mișcare a inimii spre păcat – fie ea chiar și de o clipă – se socotește a fi păcat și își primește de îndată pedeapsa? Pentru că lipsa de răbdare în lucrurile cele mărunte este arvună a lipsei de răbdare întru cele mari, întrucât sufletul omului este o materie simplă, și fie și numai o mișcare de o clipită a inimii către păcat este deja un păcat. Iar de vreme ce orice păcat mic duce la un păcat mare, acesta trebuie întotdeauna pedepsit încă dintru început și curmat tot atunci. „Peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului Tău.” (*Matei 25, 21*) Și cât de mare este acest „mult”? „Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El.” (*I Corinteni 2, 9*)

Cuprins

Duhul lui Dumnezeu și duhul răutății	5
Cât de bine este să-ți biruiești patimile!	11
Omul cel robit deșertăciunilor și răpus de patimi	18
Păcatul este foc prin sine însuși	42
Diavolul ne ispitește către tot păcatul	54
Necredința și îndoiala	68
Întristarea și deznădejdea – amăgire diavolească	77
Teme-te de răutate ca de foc!	82
Să biruim răul cu binele	96
Ura este lucrarea diavolului	103
Trufia cea diavolească	109
Răstignește-ți iubirea de sine	116
Dragostea nu se aprinde de mânie	122
O inimă îmbuibată își întoarce fața de la Dumnezeu	130
Trupul este vrăjmașul sufletului nostru	140
Împătimirea sufletului după cele pământești	151
Nimeni să nu uite că este al lui Dumnezeu	165
Necazurile sunt un dascăl iscusit	176

Redactor: Anca Fantaziu

Coperta: Mona Velciov

© Editura Sophia, pentru ediția prezentă

Traducerea a fost făcută după originalul în limba rusă: *Moia jizn' vo Hriste*, Izdanie knigoprodavța A.D. Stupina, Moskva, 1899.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IOAN DE KRONSTADT, sfânt

Despre bine și rău / Sfântul Ioan din Kronstadt; în românește
de Boris Buzilă - București: Editura Sophia, 2025
ISBN 978-630-346-048-2

I. Buzilă, Boris (trad.)

Duhul lui Dumnezeu și duhul răutății

*Deosebește întru tine Duhul cel de viață dătător
și duhul care ucide sufletul*

Deosebește întru tine Duhul cel de viață dătător și duhul care ucide sufletul. Atunci când îți hrănești sufletul cu gânduri bune, îți este bine și ușor. Simți în inimă pace și bucurie și ai întru tine duh bun, Duhul cel Sfânt. Când ești însă frământat de cugete rele sau de porniri ticăloase ale inimii, îți este rău și te simți împovărat. Această tulburare lăuntrică îți arată că ai întru tine duh rău și viclean. Când duhul cel viclean se află întru noi, simțim o strângere de inimă și o neliniște, și de cele mai multe ori ne este cu mare anevoie să ajungem cu inimile noastre la Domnul, întrucât duhul cel rău ne leagă sufletul și-l împiedică să se înalțe către Dumnezeu. Duhul cel viclean este duhul îndoielii, al necredinței, al patimilor, al strâmtorării, al întristării și al neliniștii, în vreme ce Duhul cel bun este duhul credinței, care nu se îndoiește, duhul virtuților, al libertății sufletești și al largimii, duhul păcii și al bucuriei. După aceste semne poți cunoaște când ai întru tine Duhul lui Dumnezeu și când ai duhul cel rău. Înalță-te cât mai adesea cu inimă mulțumitoare către Duhul cel Atotsfânt, Care te luminează și te însuflețește, și fugi din răspuțeri de îndoială, de necredință și de patimi, cele prin care ne pătrunde în suflet șarpele răutății, furul și ucigătorul de suflete.

De nu vei cunoaște din proprie cercare cum lucrează asupra ta uneltirile cele rele ale duhurilor răutății, nu vei cunoaște și nu vei prețui după cuviință nici face-rile de bine pe care le primești de la Duhul cel bun. Dacă nu cunoști duhul cel ucigător, nu vei cunoaște nici Duhul cel de viață dătător. Numai în măsura în care ne dăm seama de deosebirea dintre bine și rău, dintre viață și moarte, putem cunoaște deslușit binele și răul. Dacă n-ai îndurat necazuri ori primejdii de moarte trupească și sufletească, inima ta nu-L va cunoaște pe Mântuitorul cel de viață dătător, Care ne poate izbăvi de necazuri și de moartea cea sufletească. O, Iisuse, Tu ești mângâierea, viața, pacea și sporirea întru bucurie a inimilor noastre! Slavă lui Dumnezeu celui preaînțelept și atotbun, Cel ce îngăduie duhului răutății și morții să ne ispitească și să ne chinuiască! Altminteri, cum am putea prețui oare mângâierile harului, ale Duhului celui mângâietor și de viață dătător?

Căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace.” (*Romani* 8, 6) Ar putea fi oare cineva care să nu se învoiască cu aceste cuvinte ale Apostolului? Dorința cărnii este, într-adevăr, moarte. Apropie-te, omule cel iubitor de arginți și de avuții, zavistnic, iubitor de sine, trufaș și dornic de cinstiri! Lasă-ne să aruncăm o privire asupra ta, asupra faptelor tale și asupra vieții tale! Descoperă-ne, de voiești, gândurile inimii tale! Ne vom încredința din propria-ți pildă că dorința cărnii este moarte. Viața pe care o petreci nu este viață adevărată, căci mort ești cu duhul, și liber fiind, ești întemnițat în lăuntruul tău; având minte, ești ca unul fără de minte, căci „lumina care este în tine este întuneric” (*Matei* 6, 23). Dumnezeu ți-a dăruit inimă destoinică în

a se desfăta cu simțămintele adevărului, sfințeniei, bine-lui și frumosului. Tu însă, prin poftele cărnii, ai strivit întru ea simțămintele și pornirile cele alese – ești ca și cum ai fi mort, căci „nu ai viață în tine” (*Ioan* 6, 53). Dar dorirea Duhului este viață și pace. Tot creștinul care își petrece viața întru credință, care își înfrânează patimile și al cărui cuget stăruie la „câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun”, la „orice virtute și la orice laudă” (*cf. Filipeni* 4, 8), să vină la noi și să ne grăiască ce simte în suflet atunci când dorește cele ale Duhului. Eu – va mărturisi acela – pururea simt în inima mea „pace și bucurie în Duhul Sfânt” (*Romani* 14, 17). Îmi simt inima largă, simt viață prisositoare, disprețuiesc tot ceea ce ține de pofta cărnii, mă minunez cum se face că aceasta are atâta putere asupra omului celui trupesc și neîncetat mă îndeletnesc cu privirea bunătăților celor cerești, duhovnicești și nevăzute, care sunt pregătite celor ce-L iubesc pe Dumnezeu.

Să crezi și să-ți amintești cu tărie că întru tine sălășluiesc doi oameni: pe de o parte, omul cel vechi, trupesc, care pătimește din pricina patimilor și se pleacă ispitelor diavolului, umblând după cele trupești și viețuind doar după trup – acestuia însă să nu-i facem pe plac, ci să ne împotrivim pornirilor lui celor păcătoase și să-l lăsăm să piară încetul cu încetul; pe de altă parte, omul cel duhovnicesc, omul lui Hristos, cel nou și sănătos, care întru toate îl caută pe Hristos și petrece întru Hristos, care nu se pleacă poftelor celor lumești, ci întru Hristos își află pacea și viața și voiește să-L aibă pe Hristos în această viață, fără a râvni la nici una din bucuriile lumii acesteia, mulțumindu-se cu cele pe care le primește de la Hristos. Dacă poftelor omu-

lîi celui trupesc nu trebuie să ne plecăm, căci a le face voia înseamnă moartea sufletului, năzuințele omului celui duhovnicesc trebuie împlinite prin toate mijloacele, întrucât ele duc către viața cea adevărată și veșnică. Tot creștinul să ia aminte la acestea și să se ostenească spre a le împlini cu fapta.

Omul cel duhovnicesc își cufundă mintea și inima în Dumnezeu și află întru El o vistierie de cunoștință, de înțelepciune și de adevăr, de pace și bucurie în Duhul Sfânt, în vreme ce omul cel trupesc se cufundă în lumea cea desfrânată și păcătoasă, ori în cea materială, și nevăzându-L nicăieri pe Dumnezeu întru ea, caută a-și hrăni din ea mintea sa pământească cuprinsă de orbire, precum și iubirea de sine și mândria.

După cum omul cel pătimăș este într-un duh cu diavolul – lucru pe care eu însumi l-am simțit și l-au simțit și alții –, tot așa și omul cel virtuos este și rămâne într-un duh cu Domnul, iar el mărturisește aceasta zicând: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.” (*Galateni 2, 20*) Ori așa cum Însuși Domnul a grăit: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el.” (*Ioan 6, 56*) Sau Apostolul: „Sau nu vă cunoașteți voi singuri bine că Hristos Iisus este întru voi?” (*II Corinteni 13, 5*) Sfinții sunt într-un duh cu Domnul, și într-un duh cu Domnul sunt și creștinii cei binecinstitori care trăiesc acum pe pământ. Ce taină minunată și ce cinstire fără de seamăn pentru fiii cei pământești! Dar și ce necinste și pierzare îi așteaptă pe cei ce sunt neascultători și se socotesc pe sine preînțelepți. Ei sunt într-un duh cu diavolul, de care Te rugăm, Hristoase Dumnezeule, să ne izbăvești pe toți!

Cu cât este omul mai sporit în viața cea duhovnicescă, cu atât mai vârtos se pătrunde de duh. Începe a-L vedea întru toate pe Dumnezeu, pretutindeni vădin-du-se puterea și slava Sa, iar pe sine însuși se vede pururea și în tot locul petrecând întru Dumnezeu și cu Dumnezeu, simțind că atârnă de El până și în cele mai mărunte împrejurări. Cu cât trăiește omul o viață mai trupească, cu atât mai vârtos se face om trupesc: nu-L mai vede pe Dumnezeu în nimic, nici măcar în cele mai minunate lucrări ale puterii Sale dumnezeiești. Întru toate, în tot locul și în toată vremea, vede doar trup și materie, amăgin-du-se întru sine că Dumnezeu nu Se află înaintea ochilor săi. (cf. *Psalmul 35, 2*)

Vrăjmașul ne vatămă și ne mistuie adesea sufletul cu răutatea sa. Această rană ne poate cuprinde inima asemenea uneia care aduce putreziciune, dacă nu o vom lepăda prin credință și rugăciune nefățarnică. Și Dumnezeu ne învăpăiază inimile cu dragostea Sa, dar într-un alt chip: ușor și dulce, fără a mistui, ci încălzind și însuflețind.

În inima omului se săvârșește fie apropierea de Dumnezeu, fie îndepărtarea de El, simțind totodată pace și bucurie ori tulburare, spaimă și apăsare – viață ori moarte duhovnicescă. De cele mai multe ori, apropierea se petrece atunci când avem neazuri, și doar Domnul, spre Care ne întoarcem cu toată inima, ne poate izbăvi de ele. Așa ni se apropie inima de El. Îndepărtarea se petrece când nu ducem lipsă de nimic, când ne bucurăm de belșugul bunătăților pământești, care îl fac pe omul cel vechi și trupesc să se trufească. Mai cu seamă când omul nu conținește a înseta de bogăție, de slavă și de faimă –

chiar și atunci când le-a dobândit deja pe toate acestea —, el își pierde credința din inima sa și uită de Dumnezeu, Judecătorul și Făcătorul său de bine, uită de nemurirea sufletului său și de datoria de a-L iubi din toată inima pe Dumnezeu, iar pe fiecare om ca pe sine însuși.

Viața ta sufletească se împarte în chip deslușit în două stări, între care se află o adâncă deosebire. O stare este aceea care înseamnă pace, bucurie și inimă largă și deschisă; o alta este cea în care stăpânesc chinul, spaima și strâmtorarea sufletului. Starea cea dintâi este roada desăvârșitei împreună-lucrări dintre suflet și poruncile Ziditorului, iar la obârșia celei de-a doua stări stă călcarea sfintelor Sale porunci. Pot lua seama și iau aminte cu adevărat cum se naște o stare ori alta. O simt în lăuntrul meu și pe una, și pe cealaltă. Drept aceea, dacă întotdeauna stârpești dintru început sămânța cea pricinuitoare de suferință și strâmtorare, stârpești și roadele sale, adică suferința și strâmtorarea sufletului.

Cât de bine este să-ți biruiești patimile!

Fugi de patimile vieții și nu te robi pântecelui și demonului iubirii de arginți, ci fii bun, blând și liniștit, asemenea unui înger

Patimile, asemenea unor aprigi ocârmuitori, folosindu-se de împătımirea noastră după cele pământești, ne silesc în fiecare zi să săvârșim cele ce sunt potrivnice Domnului și propriei noastre bunăstări, făcând în acest chip voia Satanei.

Cu toții iubim viața și râvnim către o viață fericită, însă nu facem decât să ne-o irosim în patimi. Din ce pricină oare? Pentru că nu căutăm viața acolo unde se află ea cu adevărat.

O, anevoioasă, aspră și plină de necazuri și de suferință este viața omului pe pământ! Zi de zi, de dimineața până seara, trebuie să te nevoiești din greu împotriva patimilor celor trupești, care, la rândul lor, poartă război necurmat cu sufletul. Trebuie să lupți „împotriva începătoriilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânilor în tinericul acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduhuri” (*Efesenii* 6, 12). Viclenia și cruzimea acestora sunt de o neînchipuită răutate, dar și de o drăcească și neobosită iscusință! O, Preadulcele nostru Mântuitor, Cel ce i-ai chemat la tine pe toți cei osteniți și

împovărați, pentru a-l odihni pe ei! Caută spre noi și vezi: istovitu-ni-s-a inima și răunchii de lupta și necazurile cele de toate zilele. Chinuiți și sleiți de puteri suntem și asemenea unor umbre umblăm. Vrajmașii cei fără de milă nu contenesc a ne împietri sufletele și caută în toate chipurile să ne arunce în întunericul cel de nepătruns al deznădejdi. Tinde brațul tău cel înalt, Stăpâne, și ne izbăvește de uneltirile vechiului șarpe ucigaș. „Dacă voiește cineva să vină după Mine – zis-ai Tu, Doamne –, să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie.” (Luca 9, 23) Cine pune în fiecare zi pe umerii noștri crucea necazurilor și a strâmtorărilor? Omul cel vechi, omul cel trupescesc, și diavolul, cu neîncetatele sale vicleșuguri.

Creștine, te vei uni cu îngerii, cu arhanghelii și cu toate puterile cerești. Ridică-te, dar, la măsura îngerilor! Disprețuiește cele pământești și iubește cele cerești, veșnice și duhovnicești. Fugi de patimile vieții și nu te robi pântecelelui și demonului iubirii de arginți, ci fii bun, blând și liniștit, asemenea unui înger, curat ca un înger și simplu și sfânt ca un înger.

Mântuitorul a binevoit a Se întrupa nu numai pentru a ne mântui când păcatele și patimile ne biruiesc și nu mai știm cum să ne izbăvim de ele, ci și pentru a ne mântui ca răspuns la rugăciunile noastre și atunci când păcatul și patima abia încearcă să pătrundă întru noi și ne luptăm cu ele. Se cade a nu dormita, nici a ne încrucișa neputincioși brațele când patimile năvălesc asupra noastră, ci tocmai atunci să priveghem cu bărbăție, rugându-ne lui Hristos să nu îngăduie să cădem în păcat. Nu izbăvim casa de foc când a fost cuprinsă întru totul de flăcări, ci atunci când tocmai a izbucnit focul. Întocmai așa

se petrece și cu sufletul: sufletul este casa, iar patimile – focul. „Nu dați loc diavolului.” (Efeseni 4, 27)

Cel ce se apropie de Sfântul Potir având în inimă vreo patimă este asemenea lui Iuda, care vine să-L sărute cu fățarnicie pe Fiul Omului.

Tot felul de păcate și de patimi stau gata a da năvală asupra sufletului, căutând în fiecare clipă prilejul de a face aceasta. Tu însă luptă-te bărbătește și neadormit cu ele, până la cea din urmă suflare, socotindu-le drept năluciri și amăgiri ale duhului celui rău.

Oricare ar fi patimile prin care te luptă vrăjmașii tăi, rabdă fără a cădea în deznădejde și fără a te mânia, ci cu blândețe și cu smerenie. Nu-ți lăsa inima pradă nerăbdării, răutății, cârtelii și hulei.

Fii cu luare-aminte la tine însuși, la patimile tale, îndeosebi atunci când te afli la tine acasă, unde acestea ies nestânjenite la iveală, precum cârțițele când simt că nu sunt în primejdie. În afara casei noastre, patimile caută de obicei să se ascundă, tăinuindu-se în spatele altor patimi cu o înfățișare mai cuviincioasă, iar acolo nu mai avem putința de a izgoni aceste cârțițe negre, care sapă la temelie curăției noastre sufletești.

Un om stricat de patimi ar voi să mănânce și să bea fără de contenire și pururea să-și desfăteze privirea, auzul, mirosul și pipăitul. Oamenii care trăiesc numai după trup își împlinesc pornirile lor prin mâncărurile și băuturile cele alese, fumând, mergând la spectacole, ascultând muzică ori umblând după case arătoase și după poadoabele cele strălucitoare. Însă împodobirea cu lucrurile

cele sfinte, de vreme ce acestea ne înalță către Dumnezeu, nu numai că nu este un păcat, ci este ceva sfânt și ziditor, întocmai ca și cântarea cea bisericească, mireasma tămâiei, strălucirea și măreția bisericilor și a obiectelor de cult. Toate acestea fiind afierosite spre a sluji proslăvirii lui Dumnezeu și trezirii simțămintelor celor evlavioase, nu țin de păcat, ci de sfințenie. În lume însă, împodobirea este pusă în slujba trupului și a omului celui stricat de patimi, iar aceasta nu face decât să-l îndepărteze de Dumnezeu. O inimă pătimașă râvnește către simțămintele cele trupești și întinate, căci întru ele își află plăcerea. O minte stricată de patimi este aplecată către cunoașterea cea vătămătoare, care să răspundă curiozității sale pătimașe, căci întru aceasta își află mulțumirea. O închipuire și o memorie pătimașă caută imagini în care să-și găsească plăcerea. Toate acestea îl descriu pe omul cel vechi, fiind fapte ale omului celui vechi. Însă noi, creștinii, suntem „făptură nouă” (*II Corinteni 5, 17*) sau „seminție aleasă” (*I Petru 2, 9*), oameni noi, îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, „zidit întru dreptate și în sfințenia adevărului” (*Efeseni 4, 24*). Trebuie să ne dezbrăcăm de omul cel vechi și de poftele sale, cele pe care le-am amintit mai înainte, și să ne împotrivim doririlor și poftelor acestuia.

Prin alcătuirea lor cea duhovnicească, patimile sunt molipsitoare. De pildă, răutatea cea nerostită în cuvinte – care n-a apucat încă să fie pusă în faptă, ci a rămas tănuită doar în inimi și se oglindește într-o mică măsură pe chip și în ochi – are totuși o înrăurire asupra sufletului celui pe care îl urăște, înrăurire care poate fi văzută și de alții. Atunci când mă tulbură vreo patimă, tulburarea mea se face simțită și de inima celuiilalt. Are loc o revărsa-

re puternică de simțăminte, un șuvoi de necurăție care se varsă dintr-un vas sufletesc în altul. Iar de vei stârpi patima cea rea pe care o ai față de aproapele, aceasta se va stârpi și în sufletul aceluia. Tu te vei liniști, iar acela își va afla și el pacea. Ce legătură strânsă se află între suflete! Cât de adevărate sunt cuvintele Apostolului: „Unul altuia suntem mădulare!” (*Efeseni 4, 35*) Sau: „Un trup suntem, cei mulți.” (*I Corinteni 10, 17*) „Și a făcut dintr-un sânge tot neamul omenesc.” (*Faptele Apostolilor 17, 26*) Iată din ce pricină porunca cea dumnezeiască ne cere: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (*Matei 22, 39*) Pe dragostea ori pe buna înțelegere a unuia către altul se întemeiază izbânda sau neizbânda celor ce propovăduiesc. Dacă cel ce propovăduiește nu vorbește din inimă și este fățarnic, cei ce ascultă pricep printr-o simțire lăuntrică nepotrivirea dintre cuvintele aceluia și ceea ce se află în inima și în viața sa, și atunci cuvântul nu mai are puterea pe care ar fi avut-o dacă ar fi vorbit din toată inima și, mai cu seamă, dacă cuvintele sale ar fi izvorât din fapte. Între sufletele oamenilor există un mijloc de comunicare foarte strâns. Din această pricină simțirile sufletești cele bune, binevoitoare și cinstitute se împărtășesc lesne și altora, și mai cu osebire pilda faptelor celor bune.

Voiești a-i face pe alții să-și îndrepte greșelile, în vreme ce tu zăbovești a te îndrepta?! Oare nu suferi și tu de aceeași patimă de care suferă toți ceilalți? Oare nu chiar din pricina ta, a neîndreptării tale, stăruie și alții în păcate și în patimi?!

Cât de bine este să-ți biruiești patimile! După ce le vei birui, vei simți o mare ușurare a inimii, pace și înălțare a duhului!

Vei putea petrece bine și cu folos în vremea unei zile de praznic, întru slava lui Dumnezeu și spre mântuirea sufletului, dacă te vei îndepărta de patimi – de răutate, de trufie, de iubirea de agonisire, de invidie, de zgârcenie, de neînfrânare, de lenevire, de împărășiere și de lipsa de râvnă pentru cele ale sufletului –, și râvnind a te face bineplăcut Domnului, vei căuta a stăruii în lucruri potrivnice acestor păcate, adică în faptele cele de desăvârșire și în facerile de bine. Și nu vei prăznui nicidecum pe Dumnezeu, ci pe satana, dacă în zilele cele de praznic te vei lăsa biruit de patimi și de deprinderile cele păcătoase. Vei petrece cu folos duminica – ziua Învierii Domnului – dacă vei învia sufletul tău pentru Dumnezeu, părăsind fărădelegile, dacă te vei naște din nou și te vei înnoi prin har. Vei petrece însă rău duminica dacă tu însuși nu vei învia sufletește, dacă nu-ți vei scoate din inimă răutatea, setea de înavuțire și împătımirea după lucrurile cele pământești și nu-ți vei umple sufletul cu dragostea cea cerească, cu dragostea către Dumnezeu și cu dragostea pentru patria cea de Sus și pentru acea viață neîmbătrânitoare pe care o preînchipuie duminica, ziua Soarelui Dreptății.

Fiți cu luare-aminte la copiii voștri și smulgeți-le din inimile lor neghinele păcatelor, ale cugetelor celor viclene, urâte și hulitoare, și ale deprinderilor, pornirilor și patimilor celor păcătoase. Vrajmașul și trupul nostru cel păcătos nu cruță nici copiii, căci în copii se află semințele tuturor păcatelor. Arătați-le copiilor cât sunt de vătămătoare patimile în viața omului. Nu le tăinuți, pentru ca nebăgând de seamă că ele există și nepricepând limpede despre ce este vorba, să nu se dedea unor deprinderi păcătoase și patimi care ar putea crește în ei și ar putea aduce

roade pe măsură atunci când aceștia vor ajunge la vârsta deplinătății.

Ei nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.” (Ioan 17, 16) Sunt cuvintele pe care Domnul nostru Iisus Hristos le-a grăit despre apostolii Săi și este cea mai mare laudă care li se putea aduce. Cum putem tâlcui acestea? Apostolii, petrecând în lume, îi erau străini acesteia, străini de orice patimă lumească, căci nu căutau în lume nici slavă, nici bogăție, nici desfătare, nici odihnă, așa încât păreau a fi făpturi venite dintr-o altă lume, cerească. Se îngrijeau de cele cerești și cugetau la ele, căutând slava cea cerească și nestrucăcioasă, bogățiile cele nestrucăcioase, desfătările cerești, pacea cerească întru Dumnezeu și unirea cu El. Noi însă, cei păcătoși, suntem ai acestei lumi, căci căutăm slava lumii acesteia: bogățiile cele materiale, sănătatea, viața cea îndelungată, desfătările cele pământești, odihna și bucuriile lumești. Și toate necazurile, patimile, ispitele și căderile, atunci când ne străduim a petrece o viață creștinească, întru aceasta își au obârșia: în faptul că ne-am alipit de lume și de bunătățile ei.